

It's the economy, stupid!

Marc De Vos
Directeur
Itinera Institute

Het sociaaleconomische nieuws wordt gedomineerd door onrust en onheil. Aanhoudende onrust over koopkracht, met truckers en landbouwers op de barricaden. Onheilsberichten over de Belgische pensioenen, die volgens een nieuwe studie op de glijbaan naar armoede zitten. Voor 40% van de 75-plussers dreigt armoede in 2016. Inkomensconsternatie en -frustratie alomdus, maar heeft iemand de gemene deler gezien?

Waarom zijn duurdere brandstoffen en grondstoffen zo een probleem?

Omdat we die kostprijs van de globalisering onvoldoende kunnen compenseren met de opbrengst van de globalisering.

De Belgische economie verliest internationaal marktaandeel en plukt onvoldoende de vruchten van de globalisering.

We zouden minder klagen indien we de levensduurte konden dragen met nieuwe markten, nieuwe producten, nieuwe diensten en nieuwe hoogwaardige arbeid.

Waarom zijn de wettelijke pensioenen te laag?

Omdat er te weinig werkenden zijn, te veel niet-actieven en te weinig inkomsten om de pensioenen te verhogen. Bill Clinton wist het al in een andere context: it's the economy, stupid!

Een doordachte strategie voor innovatie en groei is het enige duurzame en positieve antwoord op de sociaaleconomische uitdagingen. Tot zolang blijven we veroordeeld tot prutsen in de marge.

Een zoethoudertje voor de professionele diesel, wat correcties op de laagste uitkeringen, het zijn allemaal doekjes voor het bloeden. De regering zit tussen hamer en aambeeld.

Ze kan niet genoeg uitgeven om de noden te ledigen en al wat ze uitgeeft, is te veel. Het recentste rapport van de Hoge Raad van Financiën maakt de ijselijke rekening.

De Belgische overheid leeft boven haar stand. Het

begrotingstraject voor de vergrijzing wordt niet gevolgd en dreigt tegen 2011 al met 5 miljard euro te ontsporen.

Voor de volgende generaties is dat een vermindering van de beleidsmarge met 200 tot 250 miljoen euro per jaar.

Van een dilemma gesproken: we geven te weinig uit voor de huidige noden en wat we uitgeven komt op de kap van de volgende generatie.

De politieke ruzie over de groei van de gezondheidszorg is daarvan de perfecte illustratie.

Een jaarlijkse groeionorm van 4,5% is vandaag al scherp: het aandeel dat patiënten zelf moeten financieren, blijft

maar stijgen. Voor morgen wachten omwentelingen in technologie, wetenschap en demografie.

De kloof tussen de behoeften en de budgettaire marge zal alleen maar toenemen. Want de 4,5% is al veel meer dan wat we budgettair aankunnen.

Onze economie groeit immers veel minder snel en dus gaat de uitgavengroei in de gezondheidszorg ten koste van andere noden.

De wettelijke pensioenen zijn zo laag geworden omdat we gedurende meer dan 30 jaar prioriteit hebben gegeven aan een snelle groei van de gezondheidszorg. Je kunt een euro maar één keer uitgeven.

Het aandeel van de gezondheidszorg in de totale sociale zekerheid is nagenoeg verdubbeld tussen 1980 en vandaag.

De gezondheidszorg heeft de wettelijke pensioenen gekannibaliseerd.

We gaan uit dit scenario niet

geraken zonder bakens te verzetten. Als we op het bestaande speelveld blijven, gaat de spanning tussen behoeften en mogelijkheden alleen groter worden.

“

Er ontstaat een nieuwe Belgische paradox: te weinig middelen voor onze behoeften en te veel uitgaven voor onze mogelijkheden. We zijn gedoemd tot echte hervormingen of we tekenen voor verdere relatieve verarming en achteruitgang.

”

En aangezien begrotingsavonturen of devaluaties uitgesloten zijn, is het antwoord op voorhand gekend: een nieuwe Belgische paradox van te weinig middelen voor onze behoeften én te veel uitgaven voor onze mogelijkheden. We zijn gedoemd tot echte hervormingen tenzij we met z'n allen

willen tekenen voor relatieve verarming en achteruitgang, zowel in economische prestaties als in sociale bescherming. Die trend is nu al bezig.

In het huidige conjunctuurklimaat zijn vooral hervormingen nodig die geld opbrengen of geen geld kosten. Een efficiëntere overheid is wenselijk en onvermijdelijk in een publieke sector die de komende jaren een enorme personeelsuitstroom zal kennen.

Een betere arbeidsmarkt met meer kansen en jobcreatie kan mee door een modernisering van de arbeidsregulering. Beter pensioenen beginnen bij een

beter pensioensysteem, dat onder andere verouderde pensioenverschillen afbouwt, vervroegde pensionering tegengaat en kapitalisatie systematisch naast het wettelijk pensioen plaatst.

Al deze hervormingen worden door riemen internationale studies aanbevolen en zijn al in diverse Europese landen ingezet.

Wat bij ons ontbreekt, is de moed en het inzicht om ze als dringend en noodzakelijk te onderkennen. En daarin speelt ook de publieke opinie een rol.

Want de betogers voor meer koopkracht zijn vaak dezelfde die tegen een eerste aanzet als het Generatiepact fulmineerden.

Ook zij moeten inzien dat het status quo niet alleen nefast is op lange termijn, maar ook op korte termijn een steeds hogere prijs vergt.

Marc De Vos
Directeur Itinera Institute

Verschenen als
Column
In De Tijd
van woensdag
25 juni 2008

Het Itinera Institute is een onafhankelijke denktank en doetank die, boven partijgrenzen, regionale verschillen en belangengroepen heen, wegen wil aanreiken voor beleidshervormingen met het oog op duurzame economische groei en sociale bescherming in België en zijn regio's.

Itinera Institute VZW-ASBL

Boulevard Leopold II Laan 184d - B-1080 Brussel - Bruxelles

T +32 2 412 02 62 - F +32 2 412 02 69

info@itinerainstitute.org www.itinerainstitute.org

L'Itinera Institute est un think-tank et do-tank indépendant qui, au-dessus et au-delà des partis politiques, des différences régionales et des groupes d'intérêt, veut identifier les chemins de réformes qui garantissent une croissance économique et une protection sociale durables en Belgique et dans ses régions.

Verantwoordelijke uitgever - Editeur responsable: Marc De Vos, Directeur